

REGIONAL ASIA-PACIFIC CONFERENCE ON

GENDER AND DISASTER RISK REDUCTION

16-18 May 2016

Ha Noi, Viet Nam

Giới và Quản trị rủi ro thiên tai

Lucia Cipullo

(Liên hiệp các Hội Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ Quốc tế (IFRC))

Jenty Kirsch-Wood

(Chương trình phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP))

Quản trị rủi ro là gì?

- ✓ **Quản trị rủi ro:** là cách thức điều phối của các các cơ quan công quyền, viên chức nhà nước, truyền thông, khu vực tư nhân và xã hội dân sự tại cộng đồng, quốc gia và khu vực trong việc quản lý và làm giảm thiểu rủi ro về thảm họa và khí hậu. (UNDP, 2015)
- ✓ **Tại sao quản trị lại quan trọng?** Vì để có sự tham gia đầy đủ và có ý nghĩa của các bên có liên quan ở cấp quốc gia, khu vực và toàn cầu; để quản lý các rủi ro thiên tai có hiệu quả và hiệu suất; để có thể có tầm nhìn, kế hoạch, hướng dẫn và phối hợp rõ ràng trong ngành và liên ngành (SFDRR, 2015)

Quản trị rủi ro và luật về thiên tai

Các luật và quy định nhằm:

- ✓ **Nêu lên vai trò, trách nhiệm quản lý và ứng phó** với thiên tai
- ✓ **Giảm thiểu tác động** của thiên tai
- ✓ **Giảm rủi ro thiên tai**
- ✓ Thông thường tập trung vào ứng phó nhưng Sendai (ưu tiên 2) lại kêu gọi tập trung mạnh mẽ hơn vào quản lý và quản trị rủi ro...

Vùng Luật thảm họa
có nghĩa vụ quốc tế

Sự sẵn sàng về luật pháp để tạo điều kiện cho việc ứng phó/trợ giúp của quốc tế đối với thiên tai.

Luật và giảm thiểu rủi ro thiên tai (UND)

Các rào cản về quy chế đối với nhà tạm lánh

Hỗ trợ ban đầu và luật pháp

Hội thảo quốc tế về các nghị quyết của Hội chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ
(2007, 2011, 2015)

Quan hệ đối tác giữa IFRC – UNDP

Sổ tay về Luật pháp và Giảm thiểu rủi ro thảm họa thiên tai

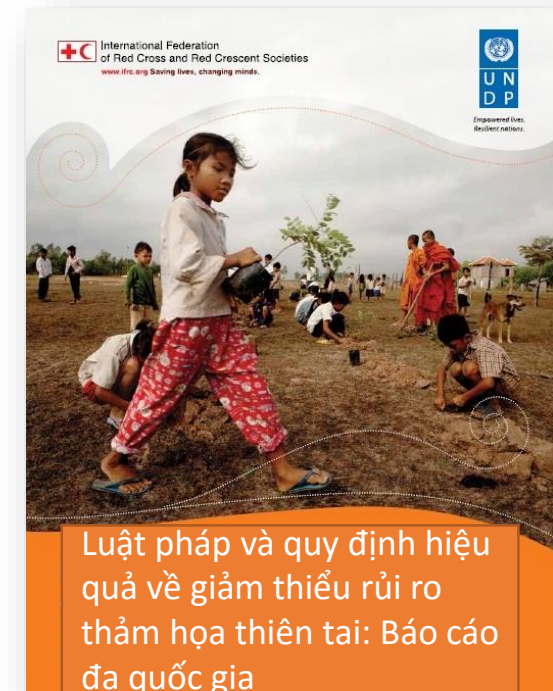
Danh mục về luật pháp và giảm thiểu rủi ro thiên tai

Những điểm
mạnh trong khung
luật pháp

Vấn đề giới cần
được chú trọng ở
đâu trong quá
trình thực hiện

Việc soạn thảo
hoặc sửa đổi luật
có cần thiết hay
không?

Giới, Giảm thiểu rủi ro thiên tai và Luật pháp

- **Khung Sendai, Ưu tiên 2:** Tăng cường quản trị rủi ro thiên tai để quản lý rủi ro thiên tai
- Chú trọng **phân công vai trò và nhiệm vụ rõ ràng cho các đại diện cộng đồng** trong các cơ quan quản lý rủi ro thiên tai và đưa ra quyết định **thông qua khuôn khổ pháp luật liên quan, thực hiện tham vấn cộng đồng và công khai** trong quá trình xây dựng các quy định và luật này **nhằm hỗ trợ họ thực hiện**.
- Nêu bật tầm quan trọng của việc thực hiện các **chính sách và kế hoạch giảm thiểu rủi ro thiên tai (DRR) có nhạy cảm giới**, đặc biệt sau khi chậm tiến độ thực hiện HFA do cân nhắc lồng ghép giới nhằm giảm thiểu rủi ro thiên tai (DRR) ở cấp quốc gia.
- Luật quản lý thiên tai (DM)/ Quản lý rủi ro thiên tai (DRM) quốc gia cần có các điều khoản quy định vai trò và trách nhiệm của phụ nữ, đặc biệt là sự **tham gia tích cực của họ vào quá trình đưa ra quyết định**.
- **Tránh hình thức nói suông:** chỉ trình bày các nguyện vọng chung chung mà không có cơ chế thực hiện
- Khung pháp lý hiện tại bảo vệ phụ nữ và các nhóm dễ bị tổn thương cần được **thường xuyên xem xét và cải thiện**

The Checklist on Law and Disaster Risk Reduction

1. Đất nước của bạn có luật riêng về quản lý rủi ro thảm họa thiên tai ưu tiên việc giảm thiểu rủi ro và được đưa ra trên cơ sở điều kiện của quốc gia?
2. Luật pháp nước bạn có đưa ra vai trò và trách nhiệm rõ ràng liên quan tới giảm thiểu rủi ro đối với tất cả các cơ quan liên quan từ cấp quốc gia tới cấp địa phương?
3. Luật pháp nước bạn có bảo đảm đủ nguồn lực với ngân sách để giảm thiểu rủi ro thiên tai?
4. Luật ngành liên quan có đưa các điều khoản để giảm thiểu các rủi ro hiện tại và hạn chế phát sinh những rủi ro mới?
5. Luật pháp nước bạn có đưa ra các quy trình và trách nhiệm rõ ràng để tiến hành đánh giá rủi ro và bảo đảm rằng các thông tin về rủi ro có được cân nhắc trong quá trình phát triển?
6. Luật pháp nước bạn có đưa ra quy trình và trách nhiệm rõ ràng về cảnh báo sớm?
7. Luật pháp nước bạn có yêu cầu phải giáo dục, tập huấn và nâng cao nhận thức để tăng cường cách tiếp cận toàn dân đối với giảm thiểu rủi ro thiên tai?
Luật pháp của nước bạn có bảo đảm sự tham gia gắn kết của các bên liên quan, bao gồm xã hội dân sự, khu vực tư nhân, các cơ quan nghiên cứu và cộng đồng, trong việc ra quyết định và thực hiện hoạt động giảm thiểu thiên tai?
8. Luật pháp của nước bạn có đề cập đầy đủ những quan ngại về giới và các nhu cầu cụ thể của các nhóm đặc biệt dễ bị tổn thương?
9. Luật pháp nước bạn có đưa ra cơ chế đầy đủ để bảo đảm rằng các trách nhiệm và quyền được thực hiện và bảo vệ đầy đủ?

Cấp khu vực

- **ASEAN**

- Hiệp định về Quản lý thiên tai và Ứng phó khẩn cấp (AADMER): có đề cập đến sự gắn kết của cộng đồng nhưng không đề cập cụ thể đến phụ nữ hay các nhóm dễ bị tổn thương
- Chương trình làm việc AADMER giai đoạn 2016-2020: điểm quan trọng nổi bật là kêu gọi các nước bảo đảm bảo trợ xã hội trong bối cảnh thiên tai và tìm các biện pháp thúc đẩy việc tiếp cận nhiều hơn với các chương trình và dịch vụ bảo trợ xã hội (SP).
- Các cam kết khác của ASEAN, ví dụ như về quyền con người, phúc lợi và phát triển của phụ nữ và trẻ em...

- **Diễn đàn đảo Thái Bình Dương**

- Dự thảo Hướng dẫn khu vực về Hỗ trợ và Hợp tác Thiên tai quốc tế tại Thái Bình Dương (IDRL) – có một phần đề cập đến giới
- Chính sách giới 1998 (bản sửa đổi 2003) – đầu tư vào bình đẳng giới là trung tâm của phát triển bền vững

- **Tiến bộ và thách thức:** đã có một số kết quả phát triển tốt nhưng vẫn còn nhiều việc phải làm

Cấp quốc gia: Philippin

Luật Quản lý và giảm nhẹ rủi ro thiên tai năm 2010 của Philipin:

- Chú trọng tới cách tiếp cận toàn dân đối với mọi khía cạnh của quản lý và giảm nhẹ rủi ro thiên tai, và các biện pháp biến đổi khí hậu sao cho có **trách nhiệm giới** và nhạy cảm giới đối với hệ thống kiến thức bản địa.
- Đảm bảo có “**một ghế tham dự**”: Ủy ban quốc gia về vai trò của phụ nữ Philipin là một phần của Hội đồng Quản lý và giảm nhẹ rủi ro thiên tai quốc gia (NDRRMC)
- Thể chế hóa **phân tích giới** là một phần của đánh giá phục hồi sớm và nhu cầu hậu thiên tai.
- Văn phòng Quản lý và Giảm nhẹ rủi ro thiên tai: chịu trách nhiệm **đảm bảo cơ chế hiệu quả trực tiếp phân phát thức ăn, cung cấp nơi ở và thuốc men cho phụ nữ và trẻ em**, cung cấp không gian an toàn cho phụ nữ và trẻ em.

Cấp quốc gia: Indonesia

- Luật của nước Cộng hòa Indonesia: Số 24 năm 2007 về quản lý thiên tai
 - Quy định số 13 năm 2014 về lồng ghép giới trong quản lý thiên tai
 - Quy định số 14 năm 2014 về giải quyết, bảo vệ và sự tham gia của người khuyết tật vào việc quản lý thiên tai
- Hạn chế, quá trình thực hiện và phổ biến
 - Những hạn chế trong quy định của pháp luật về việc tham gia của phụ nữ vào quá trình ra quyết định và giải quyết thỏa đáng các nhu cầu cụ thể cũng như tình trạng bị tổn thương của phụ nữ.
 - Các quy định do Cơ quan quản lý thiên tai quốc gia (BNPB) ban hành – yêu cầu về áp dụng vượt ngoài khuôn khổ BNPB, không có sức nặng như luật pháp, đòi hỏi tăng cường hơn nữa về việc **thực hiện và phổ biến**.
 - Hội thảo Luật pháp về giảm thiểu rủi ro thiên tai (DRR) tháng 2 năm 2016: kêu gọi giải quyết tốt hơn nữa vấn đề bình đẳng giới trong khung hành động coi đó là một ưu tiên.

Cấp quốc gia đến địa phương: Việt Nam

- Luật phòng chống và kiểm soát thiên tai (2013)
 - Ghi nhận sự cần thiết về số liệu tách biệt giới tính và hướng tới tính dễ bị tổn thương
 - Số lượng các quy định yêu cầu báo cáo về giới và độ tuổi
 - Hội phụ nữ được mời tham gia Ủy ban quốc gia về phòng chống và kiểm soát thiên tai
 - Vai trò lãnh đạo của phụ nữ trong chính phủ và tại cấp địa phương, chỉ tiêu phụ nữ tham gia quản lý rủi ro thiên tai (DRM) đang được áp dụng lên 30%.
 - Công bằng giới đã được thừa nhận rộng rãi hơn tuy nhiên bình đẳng giới vẫn còn là vấn đề cần quan tâm.

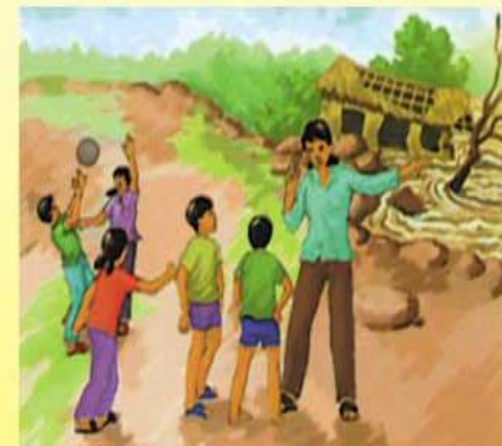
Nên chuẩn bị nguồn thắp sáng (như pin và đèn pin, dầu và đèn dầu vv...)

Nên tìm và chuyển người, tàu thuyền và gia súc đến nơi trú ẩn an toàn trong suốt thời gian có gió, bão

Nên ngắt điện và kiểm tra dây, ổ điện trước khi sử dụng lại

Nên trông coi trẻ em khi đang có thiên tai

Cấp quốc gia đến địa phương: Việt Nam

- Những hạn chế, việc thực hiện và phổ biến
 - Các chỉ số giới trong quản lý rủi ro thiên tai (DRM) chỉ tập trung vào số lượng chứ chưa phải là chất lượng, cơ chế phản hồi chưa được xây dựng tốt
 - Số phụ nữ giữ vai trò quản lý còn thấp ở cả xã hội dân sự lẫn chính quyền
 - Ảnh hưởng của phụ nữ trong lĩnh vực tư nhân chưa được đánh giá cao: Phân tích giới vẫn có xu hướng nghiêng về nhu cầu của phụ nữ và hành động của nam giới trong quản lý rủi ro thiên tai (DRM)
 - Cần phải xác định lại các chỉ tiêu giới để sử dụng các kỹ năng và vai trò của phụ nữ trong việc quản lý các nguồn lực/tài chính trong nước
 - Vượt ra ngoài khuôn khổ “nâng cao năng lực” của phụ nữ và các công việc “tình nguyện” của họ
 - Tận dụng công nghệ để cải thiện cơ chế phản hồi của người dân, bao gồm cả phụ nữ, bị ảnh hưởng bởi thiên tai.

Vai trò của Hội Phụ nữ trong Ban chỉ đạo Trung ương về phòng, chống và kiểm soát thiên tai

- Thành tích chủ yếu về vận động chính sách của Việt Nam
- Đã tác động tới việc thực hiện các chỉ số về giới và chính sách
- Tuy nhiên, vai trò và chức năng của Hội phụ nữ còn chưa được xác định rõ, chủ yếu trong việc thực hiện, tổ chức hoặc truyền thông, chứ chưa phải là xây dựng chương trình.
- (Việc phụ nữ được mời tham gia không có nghĩa là chương trình có nhạy cảm giới)

Phương án nhà ở và tín dụng phòng chống bão lũ ở Đà Nẵng

Các hội viên của Hiệp hội liên hiệp phụ nữ đã xây dựng một hệ thống tín dụng quay vòng vốn hỗ trợ các hộ gia đình có thu nhập thấp ở những khu vực có nguy cơ cao, sao cho họ có thể tiếp cận với các khoản vay 5 năm với lãi suất thấp để xây lại, cải tạo, hoặc xây nhà mới với kỹ thuật phòng chống bão. Khoản vay là 15-30 triệu đồng/hộ (800-1,500 đô la Mỹ)

Trước khi xây

Sau khi xây

Những việc cần được thực hiện

- Tạo điều kiện cho phụ nữ quản lý nguồn đầu tư giảm thiểu rủi ro: nguồn phòng ngừa rủi ro cấp địa phương, đầu tư lập kế hoạch nhạy cảm với rủi ro, giám sát chi phí viện trợ .
- Tập trung vào thực hiện các chỉ số nhạy cảm giới và phân tích dữ liệu thực tế.
- Hội phụ nữ cần tích cực vận động cho các chỉ tiêu giới ở thể hệ tiếp theo trong các kế hoạch phòng chống thiên tai của chính phủ và tận dụng mạng lưới rộng lớn của mình để đạt được 3- 4 chỉ tiêu quản lý rủi ro thiên tai.
- Cần xem xét cách xây dựng thể hệ lãnh đạo kế cận có cân bằng giới - đưa họ vào làm việc trong các cơ quan chính phủ chứ không chỉ dừng lại ở các hội thảo bên ngoài.

Kế hoạch tương lai

- Hiện đã có nhiều qui định về pháp lý và thể chế. Việc cần làm là:
 - Tăng cường sự đại diện mạnh mẽ hơn trong các cơ quan ra quyết định
 - Thực hiện và có trách nhiệm giải trình tốt hơn
 - Tăng cường sự gắn kết ở cấp cộng đồng và địa phương – không chỉ về mặt nguyên tắc mà cả trong thực tế.
 - Tăng cường chú trọng theo dõi tài chính nhạy cảm về giới và đầu tư giảm thiểu rủi ro (ví dụ như Rà soát/tổng quan năng lực tổ chức, chỉ tiêu công cho biến đổi khí hậu- CPEIR)
 - Khuyến khích trao đổi các công cụ đánh giá rủi ro, giảm thiểu rủi ro và chia sẻ rủi ro
 - Khuyến khích “vận động từ cơ sở” để tăng cường sự lãnh đạo của phụ nữ và tăng quyền năng cho phụ nữ
 - Ủng hộ phổ biến chính sách và các kinh nghiệm hay
- Biên bản ghi nhớ IFRC – UNDP 2015: là cơ sở cho việc tiếp tục hỗ trợ chính phủ và các đối tác chính nhằm tăng cường quản trị rủi ro, giới và giảm thiểu rủi ro thiên tai
 - ‘Củng cố nội dung và thực hiện các khung chính sách và pháp lý trong nước’ (đoạn 2.3(e))
 - ‘Xây dựng các xã hội quan tâm tới tất cả mọi người và thúc đẩy văn hóa hòa bình và phi bạo lực, bao gồm tăng cường sự tham gia dân sự và bình đẳng giới thông qua việc giảm thiểu tính dễ bị tổn thương của người dân và cộng đồng’ (para 2.2 c))

Xin cảm ơn!

Để có thêm thông tin, vui lòng liên hệ:

Lucia Cipullo, Hội Chữ thập đỏ và Trăng lưỡi liềm đỏ quốc tế (IFRC)
Bangkok, Thái Lan

lucia.cipullo@ifrc.org

Jenty Kirsch-Wood, Chương trình phát triển Liên hợp quốc (UNDP), Hà Nội, Việt Nam

jenty.kirsch-wood@undp.org

Truy cập: www.drr-law.org